

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ПЕРЕКЛАДАЧІВ У КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТІСНОЇ МОДЕЛІ ЕМТ

Людмила ПРИСЯЖНЮК

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов

Навчально-наукового інституту міжнародних відносин

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

вул. Юрія Ілленка, 36/1, м. Київ

ORCID: 0000-0001-5097-7598

plf_plf@ukr.net

Людмила БАЧУРИНА

викладач кафедри іноземних мов

Навчально-наукового інституту міжнародних відносин

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

вул. Юрія Ілленка, 36/1, м. Київ

ORCID: 0000-0002-7626-8228

bachurina2707@gmail.com

У статті здійснено комплексний аналіз реалізації компетентнісної моделі ЕМТ (European Master's in Translation) у чинних акредитованих українських магістерських програмах з перекладу. Встановлено специфіку моделі ЕМТ, яка інтегрує лінгвістичні, міжкультурні, технологічні та професійно-комунікативні компетентності, орієнтуючи освітній процес на підготовку перекладача-практика, здатного адаптувати тексти до культурних і комунікативних особливостей цільової аудиторії. Проведено порівняльне дослідження національного стандарту вищої освіти для магістра філології та міжнародних компетентнісних орієнтирів ЕМТ, що дозволяє оцінити відповідність освітніх програм сучасним професійним вимогам та визначити напрями їх удосконалення. Аналіз національного стандарту здійснено за такими ключовими критеріями: фокус підготовки та інтегральна компетентність; загальні компетентності; спеціальні компетентності; практична спрямованість; творчість і транскреція. Додатково проведено аналіз трьох чинних акредитованих магістерських програм з перекладу, що дозволило виявити сильні та слабкі сторони сучасної української перекладацької освіти. Результати показують, що магістерські програми забезпечують міцну лінгвістичну, гуманітарну та міжкультурну підготовку, водночас відзначаються обмеженою практичною орієнтацією, недостатнім залученням цифрових технологій і САТ-інструментів, відсутністю системного менеджменту перекладацьких проєктів та моніторингу

кар'єрного розвитку випускників, а також слабкою інтеграцією з професійним ринком. Особлива увага приділена формуванню творчих компетентностей і транскреції, що забезпечують адекватну адаптацію текстів, їхню культурну релевантність і ефективну реалізацію в міжнародному комунікативному середовищі. На основі дослідження запропоновано комплекс критеріїв оцінювання магістерських програм із урахуванням змістової спрямованості, рівня практичної підготовки, інтеграції мультидисциплінарних модулів, компетентнісно орієнтованих форм оцінювання та уваги до транскреції як однієї з ключових компетентностей сучасного перекладача, що створює методологічну базу для подальших наукових розробок у сфері перекладознавчої освіти.

Ключові слова: компетентнісна модель EMT, магістерська програма з перекладу, освітній стандарт, переклад, перекладацька освіта, технології перекладу, транскреція.

TRANSLATOR TRAINING WITHIN EMT COMPETENCE FRAMEWORK

Liudmyla PRYSIAZHNIUK

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
Educational and Scientific Institute of International Relations
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

36/1 Yuria Illienka str., Kyiv

ORCID: 0000-0001-5097-7598

plf_plf@ukr.net

Liudmyla BACHURINA

*Lecturer at the Department of Foreign Languages
Educational and Scientific Institute of International Relations
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

36/1 Yuria Illienka str., Kyiv

ORCID: 0000-0002-7626-8228

bachurina2707@gmail.com

The study centres on the implementation of the EMT (European Master's in Translation) competence framework in Ukrainian master's programs in translation. The EMT framework emphasizes integrated translator training, combining linguistic, intercultural, technological, and professional-communicative competences. EMT aims to equip translators with the skills necessary to adapt texts effectively to diverse cultural and communicative contexts, fostering both practical translation expertise and readiness for the professional market. The research compares the national Master of Philology standard with EMT requirements, identifying gaps and opportunities for curriculum enhancement. The analysis applies five evaluation criteria: focus of training

and integrative competences; general competences; specialized competences; practical orientation; creativity and transcreation. Additionally, three accredited master's programs were examined, revealing strong linguistic, philological, and intercultural focus alongside limited practical training, insufficient integration of digital translation tools and CAT software, lack of systematic project management and career monitoring, and weak connections to the professional market. The study emphasizes the importance of creativity and transcreation as professional skills that enhance text adaptation, cultural relevance, and effectiveness in international communication. Based on these findings, the study proposes a comprehensive set of evaluation criteria for master's programs, addressing curriculum content, practical training, integration of multidisciplinary modules, competence-based assessment, and intercultural components. These criteria provide a methodological basis for improving translation education and guiding future research on curriculum development, professional readiness, and alignment with international standards.

Key words: *competence-based translation education, EMT competence framework, transcreation, translation, translation technologies.*

Постановка проблеми. Актуальність підготовки перекладачів зростає в умовах глобалізації, цифровізації та інтеграції української освіти в європейський простір. У відповідь на ці виклики українські університети впроваджують процеси інтернаціоналізації освіти, які передбачають інтеграцію міжнародного, міжкультурного та глобального вимірів у діяльність закладу і слугують важливим чинником реформування вищої освіти та забезпечення її сталого розвитку. Особливу роль у цьому відіграє приєднання до мережі ЕМТ (European Master's in Translation), яке дозволяє узгодити освітні програми з європейськими стандартами та озброїти студентів ключовими компетентностями майбутніх перекладачів: мовними, міжкультурними, технологічними та професійними [9]. Членство в ЕМТ підвищує якість підготовки, інтегрує сучасні методики та технології навчання і сприяє конкурентоспроможності випускників на міжнародному ринку праці. Водночас питання повної відповідності національних програм магістрів філології стандартам ЕМТ залишається відкритим, що підкреслює необхідність модернізації перекладацької освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні підходи до перекладознавства відходять від традиційного фокусу на теоретичних аспектах і текстовому продукті, поступово зміщуючи увагу на особу перекладача та його професійні й креативні уміння та навички. Якщо раніше дослідження зосереджувалися на лінгвістичних, семантичних та стилістичних характеристиках перекладу, а також на моделюванні процесу перекладу, то сьогодні головним завданням є формування перекладача як фахівця, здатного творчо й гнучко реагувати на виклики сучасного ринку перекладацьких послуг [4; 6]. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває осмислення феномену творчості в перекладацькій діяльності.

У трактуванні творчості виділяють два аспекти: творчість як діяльність зі створення тексту перекладу і сам текст як продукт цієї діяльності та креативність

як індивідуальну здатність перекладача виконувати дії, що відповідають критеріям творчості [2, с. 431]. Ця орієнтація на особу перекладача переформується із сучасною моделлю транскреації (transcreation) [10], яка передбачає не лише точне відтворення змісту, а й адаптацію тексту до культурної та комунікативної специфіки цільової аудиторії, що забезпечує актуальність перекладача на ринку, де автоматичний переклад і штучний інтелект частково витісняють традиційні ролі [ibid].

Паралельно змінюється й оцінювання якості перекладу. Традиційно воно базувалося на детальному текстовому й культурно обґрунтованому аналізі оригіналу та перекладу, зокрема враховуючи значущість, відповідність культурному контексту та адекватність перекладу [5; 8]. Сучасні методи доповнюють цей підхід використанням великих мовних моделей (LLM), які демонструють високий рівень точності в автоматизованому оцінюванні якості перекладу, поєднуючи традиційний аналіз із масштабованими технологічними рішеннями [7].

Таким чином, сучасний перекладач формується як фахівець, здатний адаптуватися до професійних викликів, творчо вирішувати завдання та ефективно працювати в умовах, де частину традиційних функцій виконують системи штучного інтелекту. В Україні формування таких компетентностей пов'язують із адаптацією моделі ЕМТ, яка визначає ключові знання, уміння та навички майбутніх перекладачів і слугує орієнтиром для оновлення освітніх програм [1; 4; 6]. Зокрема, увага зосереджується на формуванні сервіс-орієнтованих компетентностей перекладачів і локалізаторів [1]; переосмисленні парадигми підготовки перекладачів через інтеграцію штучного інтелекту та відповідність європейським стандартам [6]; а також залучення компонентної моделі технологічної компетентності майбутнього фахівця з перекладу [4]. Автори цієї статті, натомість, зосереджуються на аналізі моделі ЕМТ як цілісної компетентнісної рамки, що інтегрує лінгвістичні, міжкультурні, технологічні та професійні складники підготовки перекладача. Такий підхід дає змогу простежити внутрішню логіку моделі ЕМТ, оцінити її відповідність сучасним викликам перекладацької професії та визначити можливості її адаптації до українських освітніх програм.

Таким чином, **метою статті** є аналіз практичної реалізації моделі ЕМТ як цілісної компетентнісної рамки підготовки перекладачів у чинних магістерських освітніх програмах у контексті сучасних викликів перекладацької професії, зокрема цифровізації та впровадження технологій штучного інтелекту. Для досягнення поставленої мети в статті передбачено розв'язання таких завдань: 1) проаналізувати вимоги чинного стандарту вищої освіти магістра філології в аспекті підготовки перекладачів та зіставити їх із компетентнісними вимогами моделі ЕМТ; 2) дослідити особливості реалізації компетентнісної моделі ЕМТ у змісті окремих магістерських освітніх програм перекладацького спрямування; 3) окреслити напрями вдосконалення магістерських освітніх програм з урахуванням сучасних професійних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Модель ЕМТ є якісною системою підготовки перекладачів, яка визначає ключові компетентності, необхідні

для сучасного фахівця. На відміну від традиційної підготовки, що фокусувалася переважно на лінгвістичних і стилістичних аспектах перекладу, ЕМТ формує перекладача як комплексно підготовленого професіонала, орієнтованого на практичне виконання завдань, адаптацію до професійних викликів та використання сучасних технологій. У межах цієї системи виділяють чотири основні компетентності: 1) мовну та міжкультурну, що забезпечує досконале володіння мовою та здатність адекватно передавати зміст, зокрема шляхом адаптації перекладу до культурних і комунікативних особливостей цільової аудиторії; 2) перекладацьку, що насамперед передбачає здатність адекватно передавати зміст спеціалізованих текстів різних типів з урахуванням каналу комунікації та конкретної ситуації; 3) технологічну, що охоплює ефективне використання цифрових інструментів і систем штучного інтелекту в перекладі; 4) професійно-комунікативну (персональна, міжперсональна та сервісно орієнтована), яка підвищує адаптивність і конкурентоспроможність випускника, надає здатність ефективно взаємодіяти з клієнтами, колегами та іншими учасниками перекладацьких процесів, забезпечувати якісне виконання перекладацьких проєктів у реальних професійних умовах [9]. Таким чином, модель ЕМТ принципово відрізняється від традиційних підходів до підготовки перекладачів, оскільки освітній процес спрямований на формування перекладача-практика, спроможного ефективно реалізовувати набуті знання й уміння у професійній діяльності, а система оцінювання ґрунтується на перевірці сформованості компетентностей шляхом розв'язання завдань, наближених до умов реальної перекладацької діяльності. Окрім того, така модель передбачає тісний зв'язок із ринком праці, зокрема роботу з клієнтами, командну взаємодію та використання сучасних технологій перекладу, і вирізняється мультидисциплінарністю, інтегруючи знання із суміжних галузей, що сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно працювати в міжнародному професійному середовищі.

Порівняння цього підходу з українським стандартом магістра філолога [3] дозволяє окреслити особливості підготовки перекладачів в Україні та оцінити їхню конкурентоспроможність на світовому ринку праці. Аналіз вимог стандарту вищої освіти України для магістра філології в аспекті підготовки перекладачів можна здійснити через низку ключових критеріїв, які дозволяють зіставити національні компетентності з компетентнісними вимогами моделі ЕМТ. Серед таких критеріїв виокремлюємо:

1. Фокус підготовки та інтегральна компетентність. Стандарт вищої освіти України для магістра філології та модель ЕМТ мають спільну орієнтацію на формування фахівця, здатного розв'язувати складні професійні завдання у сфері перекладу та суміжних галузях. Водночас український стандарт інтегрує перекладацьку підготовку в ширший гуманітарний контекст, охоплюючи лінгвістичну, літературознавчу й дослідницьку діяльність та передбачаючи функціонування випускника в умовах невизначеності. Натомість модель ЕМТ конкретизує інтегральну компетентність перекладача, зосереджуючись на практичній реалізації професійних завдань, виконанні перекладацьких проєктів і готовності

до діяльності на ринку перекладацьких послуг, що забезпечує чіткішу професійну спеціалізацію та узгодженість із міжнародними стандартами підготовки перекладачів.

2. Загальні компетентності. Стандарт вищої освіти України та модель ЕМТ демонструють спільний підхід до формування загальних компетентностей, зокрема мовної й міжкультурної комунікації, критичного мислення, здатності до самостійного пошуку та аналізу інформації, командної роботи, адаптивності й креативності. Водночас у національному стандарті ці компетентності мають універсальний характер і орієнтовані на широку гуманітарну підготовку філолога. Модель ЕМТ, зберігаючи зазначений компетентнісний фундамент, конкретизує його в професійному вимірі перекладацької діяльності, доповнюючи міжпрофесійною взаємодією, комунікацією з клієнтами та акцентом на прикладному використанні знань у реальному робочому середовищі.

3. Спеціальні (фахові) компетентності. Стандарт формує здатність орієнтуватися у лінгвістичних напрямках, критично оцінювати літературу, аналізувати мовний і літературний матеріал, застосовувати термінологію та розуміти методологічні й правові аспекти досліджень. ЕМТ зберігає ці базові компетентності, розширюючи їх мультидисциплінарними знаннями (локалізація, редагування, контент-менеджмент) і професійно-орієнтованими навичками перекладача, що відповідає сучасним потребам ринку.

4. Практична спрямованість. Стандарт передбачає використання загальнонаукових і спеціальних методів аналізу та інформаційно-комунікаційних технологій. ЕМТ акцентує увагу на реальних перекладацьких проєктах, роботі з CAT інструментами, симуляційних завданнях і стажуваннях у професійному середовищі, що значно підвищує рівень практичної підготовки та наближає освітній процес до реальної професійної діяльності.

5. Критерій творчості та транскреації. Український стандарт вищої освіти для магістра філології імпліцитно враховує творчий компонент перекладацької діяльності через вимоги до сформованості креативності, критичного мислення та здатності розв'язувати складні завдання в умовах невизначеності. Водночас творчість у межах стандарту розглядається переважно як універсальна інтелектуальна характеристика фахівця-гуманітарія й не конкретизується щодо особливостей перекладацької діяльності, зокрема створення тексту перекладу як результату творчого вибору та адаптації. На відміну від цього, модель ЕМТ розглядає творчість і транскреацію як конкретизовані професійні навички. Вони проявляються у компетентності з надання перекладацьких послуг (аналіз потреб клієнта, ухвалення професійних рішень, адаптація змісту до комунікативної мети), мовній компетентності (гнучке використання мовних ресурсів для створення адекватного тексту) та міжкультурній компетентності (переклад з урахуванням культурної специфіки цільової аудиторії). Такий підхід дозволяє перекладачу ефективно застосовувати креативність і адаптивність у реальних професійних ситуаціях.

Підсумовуючи, український стандарт створює базу для розвитку творчих здібностей фахівця, тоді як модель ЕМТ чітко структурує і професіоналізує цей

компонент, інтегруючи творчість і транскреацію в конкретні професійні компетентності, орієнтовані на сучасні виклики перекладацької практики.

6. Оцінювання та забезпечення якості. Український стандарт передбачає систему внутрішнього забезпечення якості: моніторинг і перегляд програм, оцінювання студентів і викладачів, підвищення кваліфікації та наявність ресурсів і інформаційних систем. ЕМТ використовує компетентісно орієнтоване оцінювання, яке перевіряє здатність застосовувати знання на практиці та виконувати реальні професійні завдання, забезпечуючи більш конкретну перевірку професійної готовності.

7. Зв'язок із ринком праці та мультидисциплінарність. Український стандарт формує загальну готовність до професійної діяльності, проте не деталізує інтеграцію суміжних дисциплін. ЕМТ надає пріоритет мультидисциплінарності та тісному зв'язку з ринком праці, як-от знання з локалізації, редагування, контент-менеджменту та технологій перекладу. Це забезпечує підготовку високопрофесійних фахівців, здатних ефективно функціонувати у міжнародному професійному середовищі.

Таким чином, порівняльний аналіз показує, що стандарт магістра філолога України формує фундаментальні мовні, міжкультурні, аналітичні та критичні компетентності, необхідні для професійної діяльності перекладача. Водночас модель ЕМТ пропонує більш практично орієнтовану та мультидисциплінарну підготовку, інтегруючи знання з локалізації, редагування, контент-менеджменту та технологій перекладу, а також акцентуючи увагу на реальних перекладацьких проєктах і тісному зв'язку з ринком праці.

Наступним кроком дослідження є емпіричний аналіз чинних українських магістерських програм із перекладу, які мають відповідати вимогам національного стандарту та водночас наближатися до компетентісних орієнтирів сучасної моделі ЕМТ. Для такого аналізу доцільно виокремити нові критерії порівняння, що дозволять оцінити не лише формальну відповідність освітніх програм стандарту, а й здатність цих програм формувати компетентності, релевантні вимогам сучасного ринку перекладацьких послуг. Зокрема, такими критеріями можуть бути: **змістова спрямованість навчального плану**, що відображає баланс між фундаментальною гуманітарною підготовкою та професійно орієнтованими дисциплінами; **рівень практичної орієнтації навчального процесу**, зокрема кількість годин практичних курсів, робота з CAT-інструментами, перекладацькі проєкти й стажування у професійному середовищі; **інтеграція мультидисциплінарних модулів**, що включають локалізацію, редагування, контент-менеджмент та інші складові сучасної професійної діяльності перекладача; **компетентісно орієнтовані форми оцінювання**, які передбачають перевірку здатності застосовувати знання на практиці та виконувати комплексні фахові завдання; **міжкультурний та комунікативний вимір підготовки**, що оцінює здатність студента працювати в різних культурних контекстах і здійснювати адаптацію текстів із урахуванням комунікативної мети; **залучення роботодавців і зовнішніх експертів**, що сприяє тісному зв'язку освітнього процесу з професійним ринком.

Використання цих критеріїв дасть змогу системно оцінити, у якій мірі сучасні магістерські програми з перекладу відповідають не лише формальним вимогам стандарту, а й **ефективно формують компетентності, актуальні для професійної діяльності в умовах глобальних викликів перекладацької практики.**

За цими критеріями було проаналізовано три чинні магістерські програми, що пройшли акредитацію. Загальні спільні риси та сильні сторони таких програм включають: чітку змістову спрямованість із балансом між гуманітарними та професійно орієнтованими дисциплінами; системне включення міждисциплінарних модулів; компетентісно орієнтоване оцінювання через кваліфікаційні роботи та публічний захист; інтеграцію міжкультурного та комунікативного виміру в навчальний процес; часткове залучення роботодавців і міжнародних експертів для обміну досвідом і підвищення академічної мобільності.

Однак аналіз виявив і системні недоліки, які обмежують повну відповідність програм сучасним вимогам ЕМТ: обмежена практична підготовка (стажування та виробничі практики мають стандартний обсяг годин і не дають повного досвіду роботи в реальних професійних умовах); відставання в технологіях перекладу (недостатнє навчання роботі з CAT-інструментами, платформами для локалізації, автоматизованими системами управління перекладацькими проєктами); недостатній менеджмент перекладацьких проєктів (відсутнє системне навчання організації робочих процесів, управління командою та ведення комплексних перекладацьких проєктів); відсутність маркерів аналізу ринку праці та трекінгу кар'єри випускників (програми не включають чітких інструментів для оцінки потреб ринку і не забезпечують системного відстеження професійного розвитку випускників після закінчення навчання); обмежене залучення роботодавців (взаємодія з перекладацькими компаніями та клієнтами не є регулярною та масштабною, що зменшує можливості студентів отримати практичний досвід у реальних умовах). Системна помилка у формуванні програм полягає в неповній інтеграції практичної, цифрової та ринково орієнтованої складової у навчальний план. Програми формують міцну теоретичну базу, але не забезпечують достатньої практичної взаємодії з професійним середовищем, інтеграції сучасних технологій перекладу та управлінських навичок, що спричиняє відставання від компетентнісних стандартів ЕМТ.

Таким чином, хоча чинні українські магістерські програми демонструють сильні академічні та міжкультурні компоненти, їхня практична спрямованість, технологічна база та інтеграція з ринком праці залишаються недостатніми для повної відповідності стандартам ЕМТ і сучасним професійним вимогам.

Висновки й перспективи подальших розробок у цьому напрямку. Аналіз сучасних українських магістерських програм із перекладу та національного стандарту магістра філолога показав, що підготовка перекладачів має міцну теоретичну та гуманітарну основу, формує ключові мовні, аналітичні та міжкультурні компетентності, що є важливими для професійної діяльності. Програми демонструють збалансовану змістову спрямованість між гуманітарними та професійно орієнтованими дисциплінами, інтегрують міждисциплінарні модулі, передбачають компетентісно орієнтоване оцінювання, а також частково залучають

роботодавців і міжнародних експертів, що сприяє академічній мобільності та обміну досвідом.

Водночас дослідження засвідчило, що стандарт магістра філолога не зовсім відповідає специфічним потребам перекладацьких програм. Він орієнтований на широку гуманітарну підготовку фахівця, акцентуючи увагу на лінгвістичному та літературознавчому аналізі, критичному осмисленні тексту та універсальних академічних компетентностях. Проте він недостатньо конкретизує формування практичних перекладацьких навичок, використання сучасних технологій перекладу, управління перекладацькими проєктами та взаємодію з ринком праці. Крім того, стандарт імпліцитно враховує творчий компонент діяльності студента, проте не деталізує творчість як професійну здатність перекладача і не включає концепцію транскреації як ключову компетентність, яка дозволяє адаптувати тексти до комунікативних і культурних особливостей цільової аудиторії та забезпечує актуальність перекладача на сучасному ринку.

Емпіричний аналіз українських магістерських програм із перекладу показав, що хоча вони формують міцну академічну і міжкультурну основу, їхня орієнтація на практичну діяльність і професійні компетентності залишається обмеженою. Основні прогалини стосуються недостатньої практичної підготовки, обмеженого опанування CAT-інструментів, платформ локалізації та автоматизованих систем управління перекладацькими проєктами, відсутності системного менеджменту проєктів, а також не визначено маркерів аналізу ринку праці та трекінгу кар'єри випускників. Для повної відповідності компетентнісним стандартам ЕМТ українські програми потребують посилення практичної спрямованості, інтеграції сучасних технологій перекладу та управління проєктами, а також тіснішої взаємодії з професійним середовищем. Особливу увагу слід приділити розвитку творчих компетентностей і транскреації як запоруки професійної майстерності перекладача, що забезпечує адекватну адаптацію текстів, їхню культурну релевантність і прикладну ефективність у міжнародній професійній практиці.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з проведенням порівняльних емпіричних досліджень магістерських програм у контексті компетентнісної моделі ЕМТ з метою визначення оптимальних стратегій формування творчих і транскреативних компетентностей перекладачів, оцінки впливу мультидисциплінарних модулів і технологічного компонента на професійну підготовку студентів, а також вивчення зв'язку між освітніми результатами та потребами сучасного міжнародного ринку праці. Такий дослідницький підхід дозволить не лише удосконалити навчальні програми, а й створити методологічну базу для подальших наукових розробок у сфері перекладознавчої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко О. С., Бондаренко К.Л. Сервіс-орієнтовані компетентності в українських програмах підготовки перекладачів та локалізаторів. *Закарпатські філологічні студії*. 2024. Т. 1. Вип. 34. С. 162–167. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.34.1.28>

2. Ребрії О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі. Харків, 2012. 498 с.
3. *Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 035 “Філологія” галузі знань 03 “Гуманітарні науки” для другого (магістерського) рівня вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 р. № 871.* URL: <https://mon.gov.ua>
4. Черноватий Л. М., Ольховська А. С. Компонентна модель технологічної компетентності майбутнього фахівця з усного перекладу. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2022. 87(1). С. 320-335. DOI <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4138>
5. House J. Translation quality assessment: Past and Present. London and New York, 2015. 160 p.
6. Karaban V., Karaban A. Redefining Translator Training Paradigm in Ukraine: AI Integration and Compliance with European Standards. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University*, 2025. № 101. P. 125-132. DOI <https://doi.org/10.26565/2786-5312-2025-101-13>
7. Kocmi T., Federmann C. Large language models are state-of-the-art evaluators of translation quality. European Association for Machine Translation Conferences. Computer Science, Linguistics. 2023. DOI <https://doi.org/10.48550/arXiv.2302.14520>
8. Robinson D. *Becoming a Translator: An Introduction to Theory and Practice of Translation*. London and New York, 2007. 301 p.
9. *Updated version of the EMT competence framework now available*. European Commission. Directorate-General for Translation. 2022, October 21. URL: https://commission.europa.eu/news-and-media/news/updated-version-emt-competence-framework-now-available-2022-10-21_en
10. Zhu M. Sustainability of translator training in higher education. *PLoS ONE*, 2023. 18(5). URL: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0283522>

REFERENCES

1. Bondarenko, O. S., Bondarenko, K. L. (2024). *Servis-orientovani kompetentnosti v ukrainskykh prohramakh pidhotovky perekladachiv ta lokalizatoriv* [Service-oriented competencies in Ukrainian translator and localizer training programs]. *Zakarpatski filolohichni studii*, 1(34), 162-167. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.34.1.28> [in Ukrainian].
2. Rebrii, O. V. (2012). *Suchasni kontseptsii tvorchosti u perekladi* [Modern concepts of creativity in translation]. Kharkiv [in Ukrainian].
3. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2019, June 20). *Higher education standard of Ukraine in the field of knowledge 03 “Humanities” for the second (master’s) level of higher education: Specialty 035 “Philology”* (Order No. 871) [in Ukrainian]. <https://mon.gov.ua>
4. Chernovatyi, L. M., & Olkhovska, A. S. (2022). *Future interpreter’s componential technological competence model*. *Information Technologies and Learning Tools*, 87(1), 320-335 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4138>

5. House, J. (2015). *Translation quality assessment: Past and present*. London & New York.
6. Karaban, V., & Karaban, A. (2025). Redefining Translator Training Paradigm in Ukraine: AI Integration and Compliance with European Standards. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University*, (101), 125–132. <https://doi.org/10.26565/2786-5312-2025-101-13>
7. Kocmi, T., & Federmann, C. (2023). Large language models are state-of-the-art evaluators of translation quality. In *European Association for Machine Translation Conferences. Computer Science, Linguistics*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2302.14520>
8. Robinson, D. (2007). *Becoming a translator: An introduction to theory and practice of translation*. London & New York.
9. European Commission, Directorate-General for Translation. (2022, October 21). *Updated version of the EMT competence framework now available*. https://commission.europa.eu/news-and-media/news/updated-version-emt-competence-framework-now-available-2022-10-21_en
10. Zhu, M. (2023). Sustainability of translator training in higher education. *PLoS ONE*, 18(5). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0283522>

Стаття поширюється
на умовах ліцензії відкритого
доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 01.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 26.05.2026